

Hinded põhjustavad koolistressi

Paljud õpetajad eelistaksid numbritele suulisi hinnanguid

KRISTEL KIRSS

Õpilased peavad stressi peamiseks põhjuseks ebaõiglast hindamist, selgus koolistressi uuringust. Hinnete panemine ei meeldi ka paljudele õpetajatele. Nad eelistaksid õpilastele kuni kuuenda klassini anda sõnalisi hinnanguid.

Püüsi põhikooli klassiõpetaja Tiiu Tammeti väitel ei näita jäikade normide järgi pandud hinne õpilase tegelikke teadmisi ja võimeid. Tema sõnul peaks õpetaja hindamisel arvestama õpilase enda arengut, mitte aga võrdlema tema tulemusi pinginaabri omadega.

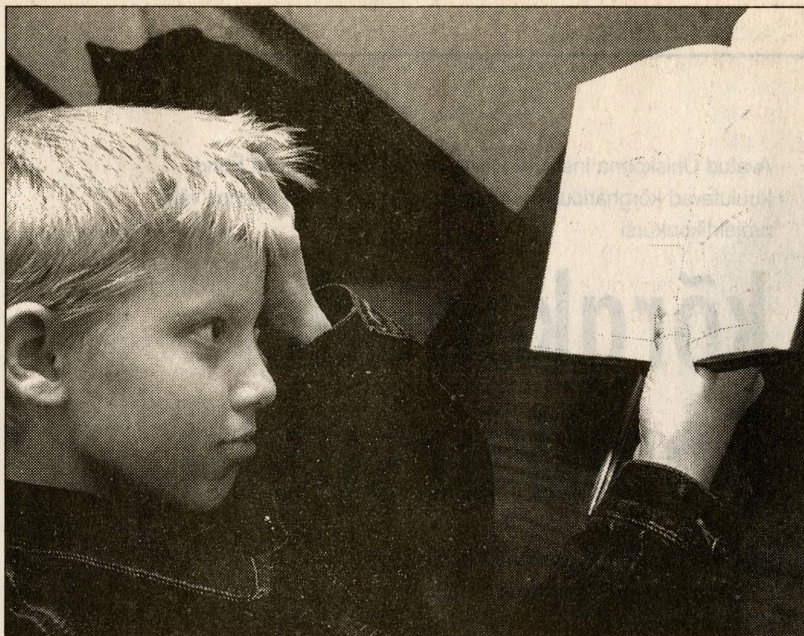
Selline lähenemine nõuab, et õpetaja märkaks ja tunnustaks ka nõrgema lapse pingutusi. Ent see võib tekitada klassis pingeid. Eriti, kui arukam laps juhtub "kolme" saama. Ta tajub, et tegelikult oli tema vastus palju parem kui sama numbriga hinnatud kaaslasel, kes asjast suurt midagi ei teadnud.

Õpetaja Tammet on siis klassile meenutanud nõrga õpilase eelmisi tulemusi ja osutanud tublile edasiminekule. "Mis saab aga siis, kui see laps kooli vahetab?" küsis Tammet.

Tammeti kolleeg, algklassiõpetaja Milja Kask leiab, et hindamisel peab lähtuma nii õpilasest kui normidest. Tema ise arvestab hinnet pannes peale õpilase teadmiste püüdlikkust, töö välimust, ka käitumist.

Kase sõnul arvestavad õpetajad ühte õpilast hinnates ka klassi üldist taset. "Mina teen panuse parimatele. Minu "kolm" võib teises koolis olla "viis", tunnistab õpetaja Kask, kes pooldab pigem ranget hindamist. Ta usub, et see sunnib tööle.

Samas ei pane Milja Kask kunagi "kahtesid". Kui laps ei oska, paneb ta päevikusse punkti. Kui laps õpetükki ära ei vasta, muutub punkt punaseks. "Mõned võivad öelda, et see on väljapressimine," räägib Kask. "Mina leian, et mittearusaamist pole mõtet hinnata. "Kaks" tähistab ju ka õpetaja tegemata tööd."



Numbriline hinne ei selgita õpilasele, millest ta aru ei saanud.

PRIIT SIMSON

Püüsi kooli direktori Ardi Pauli sõnul on olemas nõuded, mida õpilane peab täitma ja õpetaja hindama. "Õpilane kas teab või ei tea, vastavalt sellele saab ta ka hinde," leiab Paul. "Kolmest" kuni "viieni" on õpetaja mängumaa."

Pauli sõnul on hindest põhjustatud stressi võimalik vältida, kui õpetaja selgitab õpilasele, mida ta peab endale selgeks tegema järgmiseks tunniks, nädalaks, veerandiks, aastaks. "Kui õpetaja on õpilasega kokku leppinud, mille eest see hinde saab, ei tohiks ka arusaamatusi tekkida," leiab ta.

Paljude õpetajate hinnangul on aga näiteks hinne "kolm" väga laia tähendusega – see tekitab nii õpilastes kui vanemates palju pahameelt.

Seepärast ei hindaks Tiiu Tammet õpilaste teadmisi kuni kuuenda klassini üldse numbriga. "Tavapärast hinnet võiks asendada hinnangukaart, kus lapse edasijõudmine oleks märgitud sõnaliselt," leiab Tammet.

Hinnangukaart seletaks lapse tu-

lemused sõnadega lahti ja annaks nii parema ülevaate lapse teadmistest ja edasijõudmisest koolis.

Tammet usub, et selliselt hindamine tõstaks ka lapse ja vanemate vastutust, mis numbrilise hinde juures puudub. "Praegu küsitakse kodus lapselt enamasti, mis hinde sa täna said. Kui laps saab "kahe", siis mõnes peres järgneb karistus. Kuid keegi ei küsi lapselt, mis sa täna teada said," põhjendab Tammet.

Õpetaja Ene Valkna leiab, et õpilasi peab siiski ka numbritega hindama. "Kui me hindeid ei paneks, ei teeks lapsed tööd. Suuremates klassides küsivad õpilased pidevalt: "Aga mis ma selle eest saan?" selgitab Valkna.

Haridusministeeriumi peaeksperti Maire Oksa sõnul kujuneb numbriline hinne vastavalt tehtud vigade arvule. "Hinne on õpilase ja õpetaja koostöö tulemus," leiab Oksa. "Iga õpetaja peab oskama õpilasele selgitada, mille eest ta hindeid saab ja ka lapsevanem peab sellest selgitusest aru saama."

Hindepanek näitab võimu

Tallinna koolide õpilastele näib, et mõned õpetajad kasutavad hinnet oma võimu näitamise vahendina ning hindavad rohkem distsipliini kui teadmisi.

Eesti Päevaleht küsis suhtumist hinnetesse 3.–7. klassi õpilastelt:

- Kehalise kasvatus õpetaja pani mulle "kahe", sest olin ujumistunni unustanud ja kaasa võtnud võimlemisriided. Küsisin õpetajalt, miks ta mulle "kahe" pani, sest ujuda ma ju oskan. Õpetaja oli pahane ega võtnud mind enam kuulda.

- Mõne õpetajaga on aine tundmise eest raske head hinnet saada, kui oled varem talle vingerpussiga vahele jäänud.

- Kui õpilasel on juba kehvad hinded, siis ei tahetagi talle paremaid numbreid panna.

- Õpetaja valvsus uinub, kui vastab viieline, kuid teravneb kohe, kui kolmeline suu lahti teeb.

- Hinded ei näita seda, kui palju õpilane on tegelikult vaeval näinud.

- Õpetajate jaoks on suulise vastuse hindest määravam ootamatult tehtud tunnikontrolli tulemus.

- Hindeid saadakse nii nagu õpitakse. Kui ei õpi, siis saab "kahe."

- Ükskord ma ei saanud aru, miks õpetaja pani mulle "kolme", kuid minu ees istuv õpilane sai samade vastuste eest "nelja".

- Õpetaja tõmbas vastusele joone alla ja pani "kahe". Mina ei tea, mis talle jälle ei meeldinud.